

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS AREMDS PSALM 110:1

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marnelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, Ze Const. Huygenstr. 77, Amsterdam

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36090

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Het gebed van den jongen mensch. I. — Uit de Schrift: Een verterend vuur. (Hebr. 12:29.) — Kerkelijk Leven: Ook de Christelijke politiek in gevaar. (Slot.) Pluriformiteit der kerk en epigonisme. (III.) — Lit. en Kunst: Skandinavische romans. I. — Pop. Wet. Schetsen: Het antwoord uit den Hemel. II. — Vragen van geestelijk en zedelijk leven: De staat van de ziel des geloovigen na den dood. — Vakwetenschap en Praktijk: Het Raadsel van het Kindergetuigenis. III. — Zending en Evangelisatie: Een merkwaardige levensloop. — Perschoon: — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het gebed van den jongen mensch.

I.

De volgende artikelen willen over het gebed van den jongen mensch een en ander in 't midden brengen. Dat dit onderwerp opzettelijk aan de orde gesteld wordt, heeft meer dan één reden.

Het geschiedt ten eerste, omdat, nu ik op deze plaats in verschillende artikelenreeksen enkele aangelegenheden van de rijpende jeugd ter sprake gebracht heb, het niet aangaat om te zwijgen over zulk een belangrijk levensstuk, als het gebed is.

Ten tweede, omdat zonder gebed nooit bereikt kan worden het ideaal, dat ons voor de vorming zoowel van ons lichaam als van ons karakter als ook van ons geloof voorgehouden werd.

Ten derde, omdat op weinig andere momenten dan juist op die van het gebed duidelijker blijkt, hoe ver reeds de mensch Gods gevorderd is, dien wij bezig zijn zoowel bij ons zelf als bij anderen aan te kweken. Er schuilt veel waarheid in wat door één der Duitsche christelijke liederen gezegd wordt: Wer ist ein Mann? Wer beten kann! Wie is een man? Die bidden kan. In het gebed ontloopt zich het christelijk karakter op zijn schoonst en klimt ook het geloof tot zijn rijkste openbaring op.

En eindelijk, en niet het minst, wordt dit onderwerp opzettelijk aan de orde gesteld, omdat met het gansche christelijke geloof ook het gebed aan alle kanten zeer ernstig in zijn bestaan wordt bedreigd. De geestelijke atmosfeer, waarin wij ademen, is voor het gedijen van het gebed buitengewoon ongunstig. Er waait zulk een scherpe, alles-doordringende vrieswind over de wereld, dat het gebed van vele jeugdigen reeds dreigt te sterven, nog voordat het recht tot ontluiking is gekomen. De bezwaren tegen zijn zin en doel, zijn uitwerking en verhooring, worden zoo algemeen, zoo wel-gedocumenteerd, en ook zoo klemmend ingebracht, dat het haast onmogelijk schijnt, nog één woord ten gunste er van te spreken. En, evenals meer in het leven, bestaat ook hier wisselwerking tusschen theorie en praktijk. De theoretische bezwaren, die tegen het gebed geopperd zijn, hebben bewerkt, dat bij velen ook de gebedspraktijk of de beoefening van het gebed, in zoonk — zoo niet geheel uitstierf. En omgekeerd bewerkt deze verslapping in het gebedsleven op haar beurt weer, dat de theoretische gebedsbestrijding al minder weerstand ontmoet op haar wegen en steeds meer zielen overwint.

De bekende Amerikaansche godsdienstpsycholoog Leuba stelde reeds verscheidene jaren geleden bij twee groepen van vijfhonderd menschen, die allen in verschillende vakken van wetenschap gestudeerd hadden of nog studeerden, een enquête in naar hun geloof, als naar een „geloof in een God, tot wien wij kunnen bidden in de verwachting van een antwoord te ontvangen, meer dan het subjectieve, psychologische effect van het gebed". En bij dit onderzoek bleek, dat van de physici 34.8 pCt., van de biologen 16.9 pCt., van de historici 32.9 pCt., van de sociologen 19.4 pCt. en van de psychologen 13.2 pCt. wel geloofden in een God, die het gebed verhoort; en dat dus bij alle

groepen verreweg de grootste helft, tot $\frac{3}{4}$ en $\frac{1}{2}$ toe, zulk een God niet meer had.¹⁾

En al zijn mij van ons eigen land soortgelijke enquête-cijfers niet bekend, toch heeft de jongste volkstelling uitgewezen, dat $\frac{1}{4}$ van ons volk niet meer tot eenige kerkgemeenschap wenscht te behooren.

Met deze feiten voor oogen kunnen wij niet volstaan met de moeilijkheden te bespreken, die binnen de wanden van het bidvertrek uitgestreden moeten worden; maar is het ook roeping, om de vijanden te monstren, en ons te keeren tegen de aanvallen, die van buiten af op de binnenkamer aankomen, en die, helaas, reeds al te veel succes behaalden en die het op niet minder toegeleed hebben, dan dat het gebed nooit meer van de aarde zou opgaan naar Gods troon.

Naar mijn oordeel staat het zelfs zoo, dat ik — om den omvang, die voor deze artikelen vastgesteld is, niet te overschrijden — verreweg het grootste deel ervan behoor te besteden, om de verschillende bezwaren, die tegen het christelijk gebed worden ingebracht, te laten spreken, en zoo mogelijk te weerleggen; en dat ik daardoor slechts de minste plaatsruimte voor de behandeling van de eigenlijke gebedspraktijk benutten kan.

Het eerste argument, dat tegen het gebed wordt ingebracht, komt van de zijde der statistiek.

„Het tegenwoordige taalgebruik verstaat onder statistiek een algemeene methode om toestanden en gebeurtenissen beter te leeren waarnemen door uit de groote massa van verschijnselen de overeenkomstige gevallen te tellen en tot een samenvattende groep te vereenigen.“²⁾

Deze statistiek heeft zich ook op het verschijnsel van het gebed geworpen. Zoowel in Engeland als Duitsland heeft men heele reeksen van gegevens verzameld, zoowel over den levensduur van verschillende klassen van personen als over het sterftepercentage van zuigelingen. En op grond van de verzamelde getallen meende men o.a. deze twee feiten te kunnen vaststellen:

1o. Personen voor wie veel gebeden wordt, zoals vorsten, ministers, predikanten, zendingen, e.d. bereiken over 't algemeen niet zulk een hoogen leeftijd als personen, voor wie weinig of geen voorbede gedaan wordt.

2o. De zuigelingen-sterfte in christelijke gezinnen is in doorsnee even groot als in niet-christelijke huizen.

En uit deze beide feiten trok men heel triomfantelijk deze conclusie: ziet ge 'nu wel, dat de cijfers zelf het uitwijzen, dat uw gebed waardeeloos is! Uw leven wordt er niet één dag mee verlengd; ja, ge loopt zelfs kans, nog vroeger dan de anderen te sterven, wanneer er veel voor u gebeden, dan wanneer dit nagelaten wordt.

Een tweede argument tegen het gebed wordt geleverd door het experiment.

Nu verstaan wij onder experiment een natuurkundige proef. Het is nog nader zulk een natuurkundige proef, dat men niet een verschijnsel lijdelijk afwacht, en dan waarneemt; maar dat men zelf een geval schept, en een verschijnsel planmatig en doelbewust opwekt; dat men a.h.w. aan de natuur opzettelijk een geval voorlegt en haar pertinent een vraag stelt, en haar dwingt, zich nu eens uit te spreken en te openbaren, hoe het toch eigenlijk is gesteld.³⁾

En dit experiment heeft men ook op het gebed willen toepassen. In 1872 deed de Amerikaan Tyndall een voorslag, om een groot ziekenhuis te bouwen en dit in twee hoofdafdeelingen te splitsen. In de beide afdeelingen zouden gedurende vijf jaren een gelijk aantal patiënten met precies dezelfde ziekten behandeld worden. Men

zou echter alleen dit onderscheid aanbrengen: in de eene helft zou uitsluitend met de bekwaamste doktoren en chirurgen en de beste medische hulpmiddelen, en in de andere helft uitsluitend met het gebed gewerkt worden. En wanneer dit geschiedde, zou, volgens Tyndall, de kracht en de betekenis van het gebed experimenteel of proef-ondervindelijk vastgesteld kunnen worden. Men had na verloop van vijf jaren slechts de resultaten van de beide barakken in te zamelen, en dan zou van zelf blijken, waar de meeste genezingen en de minste sterfgevallen waren voorgekomen: in de afdeelingen waarin wel, of in die, waarin niet gebeden was.⁴⁾

Een derde argument is ontleend aan het bestaan der natuurwetten.

Wanneer ik in dit verband van natuurwetten spreek, vraagt dit eenige precisering.

Oorspronkelijk werd deze uitdrukking niet gebruikt in verband met de wereld buiten ons, maar verstand men onder natuurwetten: wetten voor de zedelijke gedragingen van den mensch; en nog nader die zedewetten, die niet opzettelijk beschreven, maar hem van huis uit of van nature bekend waren. Het is duidelijk, dat tusschen de natuurwetten in dezen oorspronkelijken zin en het gebed geen conflict bestaat.

Maar in den nieuweren tijd kreeg de uitdrukking natuurwetten een heel andere betekenis, en wordt zij gebezigd uitsluitend in betrekking tot wat in de wereld buiten ons, en vooral, in de natuur gebeurt.⁵⁾ Ook zoo heeft het bestaan van natuurwetten nog geen bezwaar tegen het goed recht van het gebed op te leveren, omdat — zooals later nog blijken zal — er een opvatting van natuurwetten mogelijk is, die zich zeer wel met het gebed vereenigen laat.

Doch wanneer hier van natuurwetten wordt gesproken, wordt vooral gedacht aan de voorstelling, die daarvan door de mechanische wereldbeschouwing is gegeven. Volgens deze beschouwing zit het heelal als een reusachtige machine in elkaar. Ieder deel en onderdeel correspondeert op het andere. Als ge het eene stuk er van in beweging brengt, moet noodwendig ook het tweede beginnen te draaien. De natuur is een gesloten geheel, waarin de eene gebeurtenis causaal afhankelijk is van de andere; terwijl het van te voren absoluut uitgesloten is, dat een oorzaak, buiten de natuur staande, op haar inwerken zou (gesloten natuurcausaliteit). Wanneer het eene plaats heeft, moet onverbiddeijk als gevolg van het eerste, ook het tweede geschieden. Even zeker als, wanneer ge b.v. een steen uit uw hand loslaat, deze ter aarde moet vallen, even noodwendig moet in uw leven uit de eerste gebeurtenis de tweede volgen. En even dwaas als het bij het geval van den steen zou zijn, om te bidden, dat hij niet op den grond maar in de lucht terecht kwam, even dwaas is het om in de geschiedenis van ons leven te bidden dat uit het eerste niet het tweede, maar iets anders volgen zou. De eeuwige, onveranderlijke natuurorde verbiedt kortweg, dat het verloop anders wezen zou.

E. D. KRAAN.

Naschrift. In verband met wat ik enkele maanden geleden hier over den twijfel en den groei van het geloof geschreven heb, ben ik nog dank verschuldigd voor de waardeering, die ik van meer dan één zijde hiervoor ontving. Het verblijdt mij, dat bij verscheidenen het reformatorisch inzicht doorbreekt, dat wij nooit anders twijfelen kunnen voor onszelf, dan omdat wij nog twijfelen aan de goddelijkheid der Schrift, en het Woord nog niet voluit het Woord en de Waarheid geworden is.

Op de vraag, die mij uit het buitenland gesteld werd, hoe het te verklaren is, dat het geloof 't meest bij de eenvoudigen wordt gevonden, terwijl het geloof —

¹⁾ Meegedeeld door Dr W. J. Aalders in een opstel: Het gebed, opgenomen in den bundel: Van godsdienst en leven, 105 v.v.

²⁾ Winkler Prins' Geill. Encycl. XV*, 519.

³⁾ Dr H. Bayinck, De nieuwe opvoeding, 37.

⁴⁾ Meegedeeld o.a. door C. F. D'Arcy, art. Prayer in Hastings' Encyclopedia of religion and ethics, X 175.

⁵⁾ Rud. Eucken, Geistige Strömungen der Gegenwart, * 147 v.v. Zie ook Dr H. Bayinck, Geref. Dogmatiek, P 386.

1934

ITRE - Goes

Onderwijs?

ENHIL
Dr. K. DIJK.

tipieel, goed en goed.
De Rotterdammer.
ateriaal bevat. Ware
Onze Vocabulaire
van de nieuwe propo-
loof, dat deze brochure
gaande kinderen kan
School met den bijl.

uitgevoerd.

Inie „Een School met

LE COINTRE.

RS VAN CHRISTELIJKE
hoogte willen blijven
het Chr. onderwijs
in het vrije schoolblad

N BIJBEL"

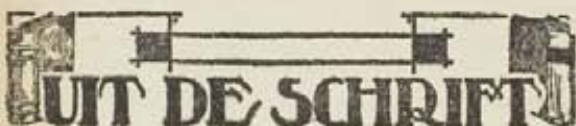
UK ONDERWIJS

de redacteurs A. J.
est bevoegde mede-
en geeft een getrou-
reijn van het Chr. L.O.
t half jaar à 12.25, bl.
000, bij de Uitgeverij

TRE - GOES

behalve een vast vertrouwen — ook en vooral kennis is — moet geantwoord, dat het geloof een zeker weten is „van wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft”; en dat het des Vaders welbehagen is geweest om juist deze kennis van God en de geestelijke dingen voor de wijzen en verstandigen te verbergen en aan de kinderen te openbaren.

E. D. K.

Een verterend vuur.

Want onze God is een verterend vuur.
Hebreë 12:29

Onze God.

Men verzuime dat eerste woord niet.

Menigmaal wordt de uitdrukking, dat God een verterend vuur is, gebruikt als dreiging voor den onbekeerde en goddelooze. En ongetwijfeld ligt er ook dan waarheid in, eene waarheid die eenmaal vreeselijk blijken zal. Maar over dat vuur is reeds tevoren in dit hoofdstuk gesproken, toen de berg Sinai geteekend werd met zijn brandend vuur en onweder, dat was het verterend gericht van den rechtvaardigen God, 't welk Zijne heilige wet vergezeld.

Hier echter is het de God der genade die een vuur genoemd wordt; — onze God, gelijk Zijne Gemeente Hem noemen mag. Een God, die in den Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus, de hitte Zijner granschap over Zijn volk gebluscht heeft, en die nu met de Zijnen nooit meer anders handelt dan in genade.

Is deze verzoende Vader nu niet meer een verterend vuur?

Maar dan zou Zijne genade de heiligheid van Zijn Wezen hebben weggenomen.

Dan zou in den weg der verzoening de onveranderlijkheid Gods zijn aangetast.

Neen, — het vuur, dat op Sinai ontvlamde, het is blijven voortbranden op Zion. En het heeft gelijke verterende kracht. Ook voor de Zijnen is God de Heilige. Maar deze heiligheid staat in dienst Zijner genade. Het is het heilig vuur van den Goddelijken Vader, dat zich verterend keert tegen al wat zondig en onrein is in Zijne kinderen. Het is de gloed der Goddelijke liefde, die ontbrandt tegen al wat haar in het voorwerp van die liefde mishaat.

Want de Heere heeft wel medeliden met Zijne kinderen, maar Hij heeft geen medeliden met de zonden Zijner kinderen. Hij zoekt blijvend hun eeuwig behoud. Niet alleen als Hij hen rechtvaardigt in het bloed van Christus, doch evenzeer wanneer Hij hen heiligen wil en vernieuwen naar Zijn Goddelijk beeld. Ook dan gaat het om hun zaligheid. Want de boosheid, die hen altijd aanhangt, moet verteerd worden, opdat ze niet meer regeere en ten verderve voere; en de oude mensch moet afsterven, opdat hij niet opnieuw de overhand verkrijge, en het Satan gelukke Gods werk te vernietigen.

En daarom is onze God — ja, onze God — een verterend vuur.

Hebt gij dit vuur Gods reeds leeren kennen?

Niemand zal aan de kennis daarvan kunnen ontkomen. De heiligheid des Heeren moet ons in dit leven ontdekt worden, of zij zal ons eeuwig haar verterenden gloed doen ondervinden.

Het is genade zoo God ons niet spaart, maar den brand van Zijn heilig recht tegen de zonde in ons binnenste doet gevoelen. Het is niet om ons te verderven, doch opdat wij gedreven zouden worden naar Hem, die als Middelaar de verzen-gende spits van Gods heiligheid in zich heeft opgevangen.

Maar dan blijft het genade, trouwe genade, zoo de Heere Zijne heiligheid levenslang ons doet ondervinden, en altijd blijft strijden tegen onze onheiligheid. Gods kind gevoelt het wel, dat de Heere met zijne zonden en zijn zondigen aard geen vrede sluit. Hij voelt het in de onrust van zijne consciëntie, in de onvrijmoedigheid van zijn gebed, in zijn gemis aan blijdschap, ook soms in de tegenspoeden des levens. Het kan zich sterk doen gelden als eene vlam die het binnenste pijnigt, die al het geluk rooft, en die niet ophoudt vóór, in den weg der bekeering, weer geloovig verzoening gezocht en gevonden wordt in Christus Jezus. „Toen ik zweeg, werden mijne beenderen verouderd”, — dat is het verterend vuur van onze God.

De Christen zie toe, dat hij voor dat vuur gevoelig blijft. Hij wake ervoor, dat zijn geweten de teederheid niet verliest. Het is eene voorwaarde voor den bloei van het geestelijk leven. De genade Gods kan niet waarlijk genoten worden, zoo er geen ontzag is voor de heiligheid des Heeren. De ziel die Gods genade ontvangen wil, moet in het besef blijven van Gods heiligheid en recht. Daarom zegt het onmiddellijk voorafgaande, dat wij Gode welbehagelijk leven moeten, met

eerbied en godvruchtigheid. Eerbied en godvruchtigheid, — het spreekt van het diep ontzag voor 's Heeren heiligheid.

En voorts arbeidt de Heere door het vuur Zijner heiligheid aan onze innerlijke reiniging. Het is een verterend vuur. Het zoekt al het onheilige te verteren, en daardoor het heilig beginsel in ons te bevrijden van de vijandige macht die zijne ontwikkeling tegenhoudt. Dat vuur staat in dienst der genade. Het is het vuur van den Geest van Christus, die het nieuwe leven, dat Hij schonk, zoekt te behouden en te doen overwinnen.

Danken wij den Heere, dat Hij Zijn werk niet prijsgeeft, en ons niet aan onszelf overlaat. Het is genade en trouw, wanneer Hij telkens en telkens weer Zijn vurig gericht in ons binnenste voltrekt, wanneer Hij ons pijnigt en kwelt over onze zonden, ons onrustig maakt, ons geen vrede geeft in een verkeerden weg, ons met tegenspoed en ongunst bezoekt als wij gezondigd hebben, en Zijn aangezicht verbergt zoo wij van Hem afwijken. Dat onze God een verterend vuur is, — het is eene oorzaak van eeuwige zaligheid.

U.

v. A.

Ook de Christelijke politiek in gevaar. (Slot.)

Door bijzondere omstandigheden, waarvan slechts een deel met mijzelf verband hield, bleef het slotartikel van de onder bovenstaanden titel gegeven reeks langer achterwege, dan wenschelijk was. Ook verleden week.

Groot is dit bezwaar inmiddels niet, omdat we eigenlijk niet veel meer te zeggen hebben.

We hebben aangewezen, dat in den laatsten tijd de christelijke politiek als zoodanig in gevaar kwam, niet zoozeer nog door de brutaal onchristelijke actie van wie haar breken willen (en daarmee dus nog haar bestaansmogelijkheid of -werkelijkheid erkennen) doch door de in schijn allerchristelijkste bewering van wie haar onmogelijk achten.

We wezen aan, dat met name de ondoordachte en overhaaste aanprijzing van de ideeën der z.g. dialectische theologie hier veel kwaad heeft gedaan, wijl zij juist de mogelijkheid van christelijke politiek op verscheiden gronden en met zeer veel, ook wel uiteenlopende, argumentenreeksen loochende.

En daarna gaven we enkele voorbeelden, die bewijzen, dat ook onder ons in den laatsten tijd in dezen meeningen worden verdedigd, en stellingen worden verkondigd, welke tot gelijke conclusie komen als de zooeven bedoelde theologie.

Terloops wezen wij er op, dat het doordringen van zulke gedachten voor een niet zoo klein deel in rekening dient gebracht te worden ter verklaring van den snellen aanwas van het getal dergenen, die zich zelf voorspiegelen dat ze de fascistische beweging toebehooren. Onder hen, zoo merkte ik op, zijn er ook velen die groot geworden zijn bij de vaderlijke overtuiging, dat christelijke politiek wel mogelijk en ook vereischt was. Is hun (zoo was de gang van ons betoog) DIE overtuiging eenmaal ontnomen, en zulks dan in naam van het zuivere „hooren” naar „Gods Woord”, dan zullen deze menschen te gemakkelijker in de armen van de reactie vallen, welke onder den naam fascisme in deze dagen van zich spreken doet.

Met andere woorden: wij zeiden, dat de ideeën van Karl Barth o.s. vele jongeren dreven naar het fascisme, dat immers ook de politiek niet-christelijk, maar „zakelijk”, „nationaal”, „volksch”, en zoo, houden wil.

Nu schijnt het een voor dit betoog funesto coincidentie, dat juist dezelfde Karl Barth tegen het fascisme, gelijk het in Duitschland optrad, zoo fel en zoo energiek zijn stem heeft verheven. Welke oppositie ook gebroken worden kon, door de aanhangers en de voorvechters van het „volksche” regiem, — men kreeg Karl Barth er nog niet onder.

En dat interesseert velen op het hoogste. Zelfs zóó hevig, dat ze zijn protesten tegen de fascistische staats-geweldpleging op de kerk in het Hollandsch vertalen en verspreiden: „Bezinning!”

Is, zoo kan men vragen, is, met dit feit voor oogen, heel die breede brug tusschen Karl Barth's ideeën en het overloopen van veel jongeren naar het fascistische kamp, niet een fictie?

Wij antwoorden daarop: neen. Of — zoo men wil: Bezinning!

Want hoezeer Barth ook zich tegen de fascistische geweldpleging op de kerk schrap moezetten, hij is daarmee nog niet bekeerd tot de leer, dat een christelijke politiek mogelijk is.

Juist, omdat wij de zooeven onderstelde tegenwerping hebben zien aankomen, wezen we reeds in ons aan Ds Buskes gegeven antwoord erop, dat Barth heeft uitgesproken, van Hitler's poli-

tiek zelve het eigenlijke gevaar niet te duchten. Tegen een fascistischen staat als zoodanig stelt Barth geen principieel protest. Hij wil alleen de kerk in den staat de vrijheid laten, „haar” „opvattingen” o.m. inzake het koninkrijk Gods naar eigen wil te verbreiden.

En als deze opvattingen feitelijk het politieke leven prijsgeven aan een overheid, die qua talis niet-christelijk kan of moet zijn, dan zal de strijd voor de vrijheid der kerk HIER tenslotte neerkomen op een worsteling om een vrijbrief, dien de kerk voor zich begeert, onder vóór-opstelling der grondthese, dat geloof en politiek, dat Gods-Woord-hooren en staatsmanskunst, dat koninkrijk Gods en staatsbestuur, twee elkaar niet rakende grootheden zijn.

Daarom zegt ons Barth's protest niets, dat ook maar de minste hoop aan ons geven kon voor den terugkeer van afdwalende jongeren.

Men kan in eigen huis op inbrekers schieten, en zelf omtrent de vragen van eigendom en diefstal zijn leven lang verkeerde theorieën verkondigen. Men kan tegen de ons zelf tartende tyrannie van een despoot zich verzetten, en inmiddels zelf de vraag, of despotie goed dan wel kwaad is, in het midden laten. Ja, men kan zelf de grootste tyran wezen.

De vrijheid, die Barth opeischt voor „de Kerk”, wordt als noodzakelijk goed voor haar gevorderd, op zulke gronden, dat de eerste de beste communist, die zich wijs maakt, het „communisme” te hebben „gehoord” van God, en het „Woord Gods” te moeten „verkondigen” in opstandigen zin, op soortgelijke wijze kan protesteeren tegen een overheid, die, hoewel niet-christelijk, toch dezen communistischen Word-Gods-apostel den mond zou willen snoeren.

Toch zóu die mond te snoeren zijn.

Daarom kunnen wij ons niet troosten over den loop der dingen, ziende op Barth's jongste daden.

Integendeel — we achten zijn optreden, hoe zeer toevallig iets rechtmatigs verlangende, principieel verwerpelijk; een strijd tegen den niet-christelijken duivel met behulp van een niet-christelijken Beelzebub.

Bekeering tot de christelijke politiek heeft men niet te wachten van hen, die de gelegenheids-oppositie van Barth gebruiken als slaapmiddel tegen de pijn, welke opkomt bij een eerlijk tellen der gedunde en dunne geleerden.

Bekeering tot christelijke politiek komt er alleen weer, als men principieel breekt met de ideeën van Woord en Geest, met heel de lamendigheid, welke daarmee coquetteert, of haar „ongevaarlijkheid” als grond aangrijpt, om haar dragers maar te laten op belangrijke posten. Alsof de „ongevaarlijkheid” van zwijgers-en-toezieners bij een knikkerspel van de Heeren Geelkerken-Miskotte niet veel gevaarlijker, wijl relativistisch en défaitistisch was, dan een heele winter-propagandatocht der leiders van de heen-en-weer-beweging, zooeven aangeduid.

Bekeering tot christelijke politiek, die komt er alleen, wanneer men ginds en hier weer eens ernst maakt met de consequenties der Gereformeerde belijdenis omtrent kerk en koninkrijk Gods, omtrent de waarde van de geschiedenis en haar continuïteit. Omtrent de vleeschwording des Woords, de klaarlijkheid en de sufficientie der bijzondere in de Schrift gegeven openbaring, de betekenis der schepping en der scheppings-ordeningen, de verlossende kracht van het kennen-van-God-in-het-aangezicht-van-Jezus-Christus, ook in en voor en met de historie, den tijd, het gansche breede menschenleven.

Bekeering tot christelijke politiek komt er onder ons alleen, als men ophoudt te fraterniseeren met de importeurs van de laatste snufjes uit het buitenland, die, zonder dat de brave burgers (en burger-leiders soms) het merkten, zoo maar een heel kersvers pseudo-begrip van het „koninkrijk Gods” hebben geïmporteerd, vooral onder de genen, tegen wie ik en anderen niet hebben kunnen strijden, zonder dat verscheiden zeer voor-aanstaanden hun hoofd fronsden. Zij wilden den vrede, en dachten, dat dat nog kon zoolong de jongelingsverenigingen nog Pro Rege van Dr A. Kuyper, 3 deelen, in de kast hadden staan, en inleidingen lieten leveren uit E Voto.

Maar het Koninkrijk der hemelen wordt slechts met geweld veroverd. Als ik me niet vergis, liggen de woorden „geweld” en „strijd” in ongeveer dezelfde „zone”.

Tenzij men dat geweld „vergeestelijkt”, of althans isoleert van den journalistieken rommel, en zoo.

Ja zeker, dat heeft Karl Barth die lieden ook laten gelooven.

En de misère ziet men nu — in de wegloopers, die vandaag de politiek ont-christelijken, en verzekeren, dat ze overigens het koninkrijk der hemelen nemen met „heilig geweld”, zoo „in de binnenkamer”.

De binnenkamer. — Ik dacht eigenlijk, dat we die binnenkamer lieden wel zoo langzamerhand dóór hadden.

Want of nu een liberaal zegt, dat Godsdiens een zaak van de binnenkamer is, of dat Kierkegaard spreekt over den existentieel-geloovende,

als ridde

heid, d

Hebbe

schemat

den ver

neysen

En on

Dr J. C

hupsche

contra I

Hoe z

Maar

lijk. Dan

en het b

opgebor

Van d

En Mi

O. Dr

Plurifo

In de

aan te t

hier nie

Prof.

miteit d

schappel

„De ged

ondubbe

dat hier

en dat

van wat

verder.

Prof. I

gens hen

eigens

kerk h

bare k

opmerk

dus een

aangewe

dat wat

schapp

wat daa

kerk (e

teert uit

Reeds

wijst op

van Calv

nagaat, b

getrok

is. Ook

delt Calv

Reeds

zaam wo

hem ge

„hieruit”

„gedaant

oogen „o

wordt,

ook voor

de openb

in gecons

vaste ged

mogelijk

door dat

afgaande

En wá

vlak voor

Niets i

merke

(zoo ve

vertalen

nen ken

min of

ties? S

aspiral

hangers

op hun

om erge

O neen, o

IV, I, 8)

kerk (ov

was vo

die kerk

geen zaa

of van e

netjes, m

de kennis

DER” ke

liever, d

Hier le

op dit v

zijn beto

tolerantie

op te ga

van k

bij juist

legt, dat

openbar

tao”) der

der, des

nen, naa

van zall

leven

politiek.